

РІШЕННЯ
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії Ковальчук Олександра Вікторівна, 1996 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2020 році Національний університет «Одеська політехніка» за спеціальністю 073 «Менеджмент», аспірантка Національного університету «Одеська політехніка», м. Одеса, виконала акредитовану освітньо-наукову програму «Менеджмент».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Національного університету «Одеська політехніка» від «1» травня 2025 року №44, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради – Любов Некрасова, доктор економічних наук, професор, завідувачка

кафедри економіки Національного університету «Одеська політехніка»;

Рецензентів – Олександр Коваленко, доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародного менеджменту та інновацій Національного університету «Одеська політехніка»;

Марина Акулюшина, кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту Національного університету «Одеська політехніка»;

Офіційних опонентів – Тетяна Лепейко, доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри менеджменту, бізнесу та адміністрування (на момент захисту) Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця;

Ольга Гончар, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економічної теорії, підприємництва та торгівлі Хмельницького національного університету

на засіданні «26» серпня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 07 – Управління та адміністрування Ковальчук Олександрі Вікторівні на підставі публічного захисту дисертації «Управління інноваційною конкурентоспроможністю бізнес структур в умовах невизначеності» за спеціальністю 073 – Менеджмент.

Дисертацію виконано у Національному університеті «Одеська політехніка».

Науковий керівник: Світлана Філіппова, доктор економічних наук, професор, Національний університет «Одеська політехніка», директорка навчально-наукового інституту економіки та менеджменту.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Розроблено та обґрунтовано теоретико-методичні підходи і рекомендації щодо управління інноваційною конкурентоспроможністю бізнес структур в умовах невизначеності на засадах системності та міжфункціональності. Дисертація виконана українською мовою. Оформлення дисертації відповідає вимогам, встановленим МОН України, дисертація містить всі необхідні структурні елементи та їх належне оформлення. Обсяг тексту дисертації відповідає встановленому відповідно до специфіки галузі

знань та спеціальності.

За результатами досліджень авторкою опубліковано 19 наукових праць: 10 статей у наукових фахових виданнях України, 1 стаття у виданні категорії А, Scopus; 8 – тез доповідей на наукових конференціях. Основні публікації:

1. Ковальчук О.В., Аверіхіна Т.В. Шляхи підвищення міжнародної конкурентоспроможності сучасного промислового підприємства на прикладі ТОВ «Одетекс». *Економіка, фінанси, право. Серія «Економіка»*. 2018. № 5/2. С. 49-52. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2018_5%282%29_14 (*Index Copernicus, Google Scholar*) (0,45 д.а., особистий внесок: обґрунтовано шляхи підвищення міжнародної конкурентоспроможності підприємства - 0,30 д.а.)

2. Ковальчук О.В., Ковтуненко К.В., Станіславик О.В. Поняття «стратегія» в контексті стратегічного управління розвитком підприємства в умовах інтелектуалізації економіки. *Економіка. Фінанси. Право*. 2020. №6. С.19-22. URL:<http://efp.in.ua/uk/journal-article/448> DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2020.6.4> (*Index Copernicus, Google Scholar*) (0,54 д.а., особистий внесок: визначено особливості формування стратегії управління підприємством в умовах інтелектуалізації економіки - 0,30 д.а.)

3. Ковальчук О.В., Ковтуненко К.В., Живодер Д.П. Організаційне забезпечення управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах виходу на зовнішні ринки. *Економіка. Фінанси. Право*. 2020. №12/4. С.9-12. URL:<http://efp.in.ua/uk/journal-article/568> (*Index Copernicus, Google Scholar*) DOI:[https://doi.org/10.37634/efp.2020.12\(4\).2](https://doi.org/10.37634/efp.2020.12(4).2) (0,48 д.а., особистий внесок здобувача: розроблено механізм організаційного забезпечення управління конкурентоспроможністю - 0,25 д.а.)

4. Ковальчук О.В., Ковтуненко К.В., Дідан К.О. Конкурентоспроможність підприємства: сутність і підходи до визначення. *Бізнес Інформ*. 2021. №3. С. 100-104. URL:<https://surl.li/alczxc> DOI:<https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-3-100-104> (*Index Copernicus, Google Scholar, Research Papers in Economics, Ulrichsweb Global Serials Directory, Directory of Open Access Journals, Academic Journals Database, Advanced Science Index, Open Academic Journals Index, GetInfo, OpenAIRE, WorldCat, Library Hub Discover, Open Access Library, J-Gate, Research Bible*) (0,63 д.а., особистий внесок: систематизовано підходи до визначення конкурентоспроможності підприємства - 0,35 д.а.)

5. Ковальчук О.В., Ковтуненко К.В., Долока Р.О. Особливості управління експортно-орієнтованим виробничим підприємством при виході на зовнішні ринки: інтелектуальний аспект. *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 6. С. 5-8. (*Index Copernicus, Google Scholar*) URL:<http://efp.in.ua/uk/journal-article/671> DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2021.6.1> (0,45 д.а., особистий внесок здобувача: розроблено підхід до управління експортно-орієнтованим підприємством - 0,25 д.а.)

6. Kovalchuk O., Hutareva Yu., Zhovta D. Establishment of project management and innovation potential of enterprises. *Економіка та суспільство*. 2022. No 40. (*Vernadsky National Library, Google Scholar, Index Copernicus, CiteFactor, Eurasian Scientific Journal Index (ESJI)*) DOI: 10.32782/2524-0072/2022-40-46 (0,58 д.а., особистий внесок: розроблено методичний підхід до оцінювання інноваційного потенціалу підприємств - 0,30 д.а.)

7. Ковальчук О.В., Шепітко М.В., Бренінг К.О. Особливості застосування

колаборацій у сфері гостинності HoReCa в умовах непередбачуваності. *Економіка. Фінанси. Право*. 2022. № 6/1. С. 11-15. (*Index Copernicus, Google Scholar*) URL:<http://efp.in.ua/uk/journal-article/896> DOI:[https://doi.org/10.37634/efp.2022.6\(1\).2](https://doi.org/10.37634/efp.2022.6(1).2) (0,48 д.а., особистий внесок: досліджено особливості колаборацій в умовах непередбачуваності - 0,25 д.а.)

8. Ковальчук О.В., Моренченко К.Г., Бібік Д.В. Сутність і характеристика комплаєнсу: визначення, функції, цілі, етичні основи, місце в організаційній структурі підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. 2023. № 1. С. 18-22. (*Index Copernicus, Google Scholar*) URL:<http://efp.in.ua/uk/journal-article/999> DOI:<https://doi.org/10.37634/efp.2023.1.4> (0,45 д.а., особистий внесок: визначено місце комплаєнсу в організаційній структурі - 0,25 д.а.)

9. Ковальчук О.В., Кравченко В.М., Качмар Р.В. Особливості логістичного забезпечення діяльності підприємств у сфері туризму в умовах військового стану в Україні. *Економіка та суспільство*. 2023. No 50. (*Vernadsky National Library, Google Scholar, Index Copernicus, CiteFactor, Eurasian Scientific Journal Index (ESJI)*) DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-14> (0,52 д.а., особистий внесок здобувача: розроблено рекомендації щодо логістичного забезпечення - 0,30 д.а.)

10. Ковальчук О.В. Концептуальна модель системного формування інноваційної конкурентоспроможності бізнес структур в умовах невизначеності. *Економіка та суспільство*. 2024. No 70. (*Vernadsky National Library, Google Scholar, Index Copernicus, CiteFactor, Eurasian Scientific Journal Index (ESJI)*) DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-165> (0,65 д.а.)

11. Kovtunenکو K., Kovtunenکو Yu., Fomina N., Kovalchuk O., Kovtunenکو D. Features of competitiveness management of production enterprise personnel in conditions of uncertainty. *International Journal of Production Management and Engineering*. Spain. 2022. Vol. 10. No. 2. pp. 225-235. URL: <https://polipapers.upv.es/index.php/IJPME/article/view/17946>. DOI: <https://doi.org/10.4995/ijpme.2022.17946> (*Категорія A, Scopus, DOAJ, Google Scholar, CrossRef, MIAR, Sherpa/Romeo, ISSN Portal, DOI Foundation, ін.*) (0,82 д.а., особистий внесок: розроблено методичний підхід до оцінювання конкурентоспроможності персоналу в умовах невизначеності - 0,25 д.а.)

Результати експертизи публікацій: статті № 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 (відповідно до п.8 абзац 1 в частині «якщо число співавторів у такій статті (разом із здобувачем) становить більше двох осіб, така стаття прирівнюється до 0,5 публікації (крім публікацій, визначених підпунктом 2 цього пункту)») зараховуються у кількості 3,5 статті. До мінімального переліку з 3-х наукових публікаціях здобувачки увійшли: 1) публікації № 1, 10 (Категорія Б) зі списку праць здобувачки (відповідно до п.8 абзац 1 як статті у наукових виданнях, включені на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України, п.9 абзац 1 за наявності у них активного ідентифікатора DOI (*Digital Object Identifier*)); 2) публікація № 11 (Категорія А, Scopus) зі списку праць здобувачки відповідно до п. 8 абзац як стаття «у періодичних наукових виданнях, проіндексованих у базах даних *Web of Science Core Collection* та/або *Scopus*».

Кількість та обсяг праць, а також науковий рівень видань, де вони опубліковані, відповідають вимогам пп. 8-9 діючого «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти, інші присутні та висловили зауваження:

Некрасова Любов Аркадіївна, д.е.н., Національний університет «Одеська політехніка» МОН України, завідувачка кафедри економіки. Зауваження:

– У дослідженні варто було б більше уваги приділити питанню масштабування розроблених підходів на рівень галузей та регіонів. Хоча авторка розглядає застосування методів на рівні окремих бізнес структур, недостатньо конкретизовано, як ці підходи можуть бути адаптовані для формування галузевих інноваційних екосистем чи регіональних програм підвищення конкурентоспроможності.

– У розділі про формування інноваційного мислення варто було б більше уваги приділити культурним особливостям українського бізнес-середовища та їх впливу на сприйняття інновацій персоналом. Це особливо актуально в контексті воєнного стану, коли змінюються ментальні моделі та пріоритети співробітників.

Коваленко Олександр Михайлович, д.е.н., Національний університет «Одеська політехніка» МОН України, професор кафедри міжнародного менеджменту та інновацій. Зауваження:

– при розгляді матриці «невизначеність-інноваційна конкурентоспроможність» (розділ 2.3, с. 128-129) авторка виділяє чотири типи бізнес структур: «Вразливі інноватори», «Адаптивні лідери», «Консервативні послідовники», «Стабільні інноватори». Однак недостатньо обґрунтовано критерії переходу між квадрантами матриці та механізми трансформації з одного типу в інший. Доцільно було б розробити більш детальні рекомендації щодо стратегій переходу, особливо для «Вразливих інноваторів» та «Консервативних послідовників»;

– розглядаючи систему показників ефективності міжфункціонального підходу (табл. 3.23, с. 208), викликає питання періодичність оцінки деяких метрик. Зокрема, для умов високої невизначеності тижнева періодичність оцінки процесних показників може виявитися недостатньою для своєчасного реагування на кризові ситуації.

Акулюшина Марина Олександрівна, к.е.н., Національний університет «Одеська політехніка» МОН України, доцент кафедри менеджменту. Зауваження:

– у підрозділі 2.2 при розгляді методики комплексної оцінки інноваційної конкурентоспроможності (табл. 2.27) викликає питання обґрунтування саме таких вагових коефіцієнтів компонентів. Хоча авторка посилається на експертне опитування, доцільно було б надати більш детальне пояснення, чому інноваційний потенціал та інноваційна активність мають однакову вагу (0,25), тоді як ринкова позиція та інноваційна інфраструктура оцінюються нижче (по 0,15).

Лепейко Тетяна Іванівна, д.е.н., Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця МОН України, завідувачка кафедри менеджменту, бізнесу та адміністрування. Зауваження:

– у підрозділі 1.1 при розгляді підходів до визначення конкурентоспроможності бізнес структур (табл. 1.1, с. 23-25) авторкою

представлено сім основних концепцій. Водночас, враховуючи стрімкий розвиток цифрової економіки, доцільно було б розширити аналіз специфіки формування конкурентоспроможності в умовах платформної економіки. Зокрема, більш детально розглянути роль мережевих ефектів, значення даних як стратегічного ресурсу та особливості конкуренції на багатосторонніх ринках, що дозволило б повніше розкрити сучасні детермінанти інноваційної конкурентоспроможності;

– у розділі 3.3 представлено міжфункціональний підхід до управління інноваційною конкурентоспроможністю (рис. 3.7, с. 189). Для підвищення практичної застосовності моделі доцільно було б детальніше розкрити специфічні механізми координації між функціональними напрямками в умовах кризових ситуацій, зокрема протоколи швидкого реагування для оперативного перерозподілу ресурсів відповідно до критичних змін у зовнішньому середовищі.

Гончар Ольга Іванівна, д.е.н., Хмельницький національний університет МОН України, професор кафедри економічної теорії, підприємництва та торгівлі.
Зауваження:

– щодо розширення переліку факторів внутрішнього середовища блоком «вектор інноваційного розвитку» (рис. 1.4, с. 52). Авторка цілком слушно доповнює традиційний перелік факторів цим блоком, що є актуальним в умовах інноваційної економіки. Можливо, було б доцільно дещо детальніше розкрити конкретні механізми взаємозв'язку цього блоку з іншими елементами внутрішнього середовища підприємства, що дозволило б краще зрозуміти шляхи практичної реалізації запропонованого підходу;

– стосовно методики оцінки інноваційної конкурентоспроможності (розділ 2.2). Запропонована методика є досить універсальною та продемонструвала свою ефективність при апробації. Водночас, варто було б розглянути можливість врахування галузевих особливостей при визначенні вагових коефіцієнтів компонентів, оскільки їх значущість може варіюватися залежно від специфіки діяльності підприємства.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради,

«Проти» – 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Ковальчук Олександрі Вікторівні ступінь доктора філософії з галузі знань 07 – Управління та адміністрування за спеціальністю 073 – Менеджмент.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої
вченої ради

Любов НЕКРАСОВА